



## KOMISIJA ZA KONTROLU DRŽAVNE POMOĆI

Broj: 01-

Podgorica 01. jun 2012. godine

Na osnovu člana 20 i 21 Zakona o kontroli državne pomoći ("Službeni list CG", br. 74/09 i 57/11) i člana 196 ZUP-a ("Službeni list RCG", br. 60/03) Komisija za kontrolu državne pomoći na sjednici održanoj 01. juna 2012. godine, donijela je

### RJEŠENJE

Utvrđuju se nepravilnosti u sprovođenju Programa finansijskog restrukturiranja Kombinata Aluminijum Podgorica.

Aktiviranje i isplata garancije prema Deutsche Banci u iznosu od 22 miliona eura sa pripadajućim troškovima od strane Vlade Crne Gore u korist Kombinata aluminijuma Podgorica, ocijenjena je kao *neusklađena* sa Zakonom o kontroli državne pomoći.

Nalaže se davaocu državne pomoći da preduzme sve pravne radnje radi povraćaja neusklađene dodijeljene državne pomoći, kao i da obustavi eventualnu dalju dodjelu državne pomoći Kombinat aluminijuma Podgorica.

Iznos pomoći za povraćaj je **23.427.740,18 eura**, odnosno iznos plaćene garancije sa pripadajućim troškovima.

Nalaže se Ministarstvu ekonomije da o preduzetim mjerama i njihovoj realizaciji obavijesti Komisiju za kontrolu državne pomoći u što kraćem roku.

### OBRAZLOŽENJE

#### PROCEDURA

Preko sredstava javnog informisanja u januaru mjesecu 2012. godine objavljena je informacija da Vlada Crne Gore razmatra mogućnost preuzimanja kreditnih obaveza Kombinata aluminijuma Podgorica (u daljem tekstu: KAP) prema Deutsche Banci (u daljem tekstu: DB) kako bi se izbjeglo aktiviranje garancija datih na osnovu Programa finansijskog restrukturiranja ovog preduzeća, koji je Ministarstvo ekonomije (u daljem tekstu: davalac) prijavilo Komisiji za kontrolu državne pomoći (u daljem tekstu: Komisija), a koji je Komisija svojim rješenjem broj 01-35/1 od 24.11.2009. godine ocijenila usklađenim sa Zakonom o kontroli državne pomoći (u daljem tekstu: Zakon).

Svojim dopisom broj 05-1 od 19.januara 2012.godine Komisija se obratila Ministarstvu finansija (koje je od strane Vlade bilo zaduženo da pregovara o kreditnim aranžmanima i izdavanju garancija), tražeći informacije o detaljima i uslovima navedenog aranžmana. Komisija je ukazala na činjenicu da su garancije u *Rješenju obračunate kao ekvivalent subvencije i predstavljaju postojeću pomoć, pa bi aktiviranje garancije od strane Komisije bilo tretirano kao nova pomoć jer je došlo do izmjene postojeće pomoći definisane navedenim Planom restrukturiranja.*

Dopisom 06-144/1 od 24.januara 2012. godine Ministarstvo finansija je obavijestilo Komisiju da je DB već proglasila da je KAP prekršio odredbe kreditnog aranžmana i da će aktivirati državnu garanciju, te da je sa tim u vezi Ministarstvo finansija pokrenulo pregovore o mogućnosti preuzimanja duga. Takođe, Ministarstvo finansija je obavijestilo Komisiju da bi se preuzimanje duga izvršilo na način što bi država preuzela obavezu isplate duga prema DB, po osnovu zaključenog kreditnog aranžmana o preuzimanju duga, dok bi Vlada Crne Gore i KAP zaključili ugovor kojim bi KAP bio u obavezi da servisira dug prema državi na isti način i u iznosima koje bi država isplaćivala DB. Kao sredstvo obezbjeđenja Vladi služila bi imovina KAP-a ili akcije CEAC-a u KAP-u. Ministarstvo finansija navelo je i to da će nakon utvrđivanja svih elemenata ugovora o preuzimanju i načina na koji će se realizovati, blagovremeno obavijestiti Komisiju.

Nakon što Ministarstvo finansija nije uspjelo da se dogovori o preuzimanju duga sa menadžmentom KAP-a, državna garancija izdata u korist KAP-a prema DB u iznosu od 22 miliona eura, dospjela je na naplatu.

S tim u vezi, Komisija je reagovala i svojim pismom 01-144/1 od 6.aprila 2012.godine zatražila od Ministarstva finansija relevantne informacije u vezi sa navedenim.

Ministarstvo finansija je 17.aprila 2012.godine uputilo odgovor Komisiji, obavještavajući je da je DB uputila dopis ovom ministarstvu 23.marta 2012.godine o aktiviranju garancije i zatražila njenu automatsku isplatu. Visina aktivirane garancije, sa pripadajućim troškovima, iznosila je 23.414.180,85 eura. Ministarstvo finansija je navedeni iznos platilo 05.aprila 2012.godine. Istovremeno, plaćen je i iznos zatezne kamate za dodatna tri dana otplatnog roka u visini od 13.559,33 eura, tako da je ukupan trošak isplaćene garancije iznosio 23.427.740,18 eura.

Dana 19.aprila 2012.godine, dopisom broj 01-23/1, Komisija se obratila i davaocu, pozivajući se na navedenu situaciju i Rješenje Komisije kojim je pomoć za restrukturiranje KAP-a ocijenjena kao usklađena sa Zakonom, upućujući ga da shodno važećim crnogorskim propisima i standardima Evropske unije ima u vidu da se ovdje radi o novoj državnoj pomoći koja se može, u izuzetnim okolnostima i uz obrazloženje davaoca o istim, dodijeliti samo uz imjene plana restrukturiranja.

Takođe, Komisija je zatražila od davaoca da joj dostavi sve relevantne informacije o ovom slučaju, odnosno da je obavijesti o namjerama Vlade da KAP-u dodijeli nove pomoći. Ministarstvo ekonomije obavijestilo je Komisiju da će njihov i predstavnik Ministarstva finansija tražena pojašnjenja dati na prvoj narednoj sjednici Komisije.

Na sjednici Komisije, održanoj 18. maja 2012.godine, predstavnici ministarstava iznijeli su informacije o trenutnom stanju u KAP-u (proizvodnja, status garancija, subvencije za struju itd.) i mogućim opcijama rješavanja situacije u KAP-u, a koje su sadržane u Informaciji o realizaciji Zaključaka Skupštine Crne Gore koju je Vlada razmatrala.<sup>1</sup>

---

<sup>1</sup> Sjednica Vlade Crne Gore od 17. maja 2012. godine

## **RJEŠENJE 01-35/1 OD 24.11.2009.GODINE NA OSNOVU PROGRAMA FINANSIJSKOG RESTRUKTURIRANJA KOMBINATA ALUMINIJUMA PODGORICA**

U novembru mjesecu 2009.godine Ministarstvo ekonomije je podnijelo zvaničnu prijavu državne pomoći po osnovu Programa finansijskog restrukturiranja KAP-a.

KAP je privatizovan u decembru 2005. godine. Kontrolni paket akcija Kompanije kupila je Kompanija Salomon Enterprises Limited (kasnije preimenovana u CEAC), koja je osnovana radi upravljanja imovinom EN + grupe u istočnom regionu Evrope.

U cilju realizacije programa restrukturiranja, menadžment KAP je bio postavio sljedeće ciljeve:

- 1.Optimizacija broja zaposlenih u preduzeću do nivoa proizvodnih potreba,
- 2.Restrukturiranje obaveza,
- 3.Realizacija biznis plana nakon postizanja tačke poslovanja bez gubitaka i ulazak u zonu ostvarivanja dobiti.

Državna pomoć KAP-u kroz restrukturiranje bila je data kroz različite instrumente, i to:

Garancija države u ukupnom maksimalnom iznosu od 135 mil. eura za:

- Dobijanje kredita u iznosu od € do 71.680.000,00 miliona za finansiranje socijalnog programa (KAP i 13,5 miliona eura RBN), KAP-ovog radnog kapitala i djelimične otplate duga (CKB)
- Dobijanje kredita za zamjenu MTFF B/C obaveza u iznosu od 63.32 miliona €

Otpis obaveza u iznosu od 10 mil. eura po osnovu duga prema državi i državnim kompanijama:

- 8 miliona eura duga poreza na dobit (uključujući penale) za 2006. i 2007. godinu;
- 2 miliona eura dospjelih poreza u periodu od 31. jula 2008. godine do 31. jula 2009. godine.

Subvencije

- Za električnu energiju: država se obavezala da će uplaćivati Elektroprivredi CG razliku između cijene dobijene po formuli propisanoj više i cijene električne energije utvrđene od strane Regulatorne agencije za energetiku za period 2009. – 2012. god. i to po sljedećoj dinamici: 15 mil.eura u 2009. god., 20 mil.eura u 2010. god., 18 mil.eura u 2011. god. i 7 mil.eura u 2012. godini, ukupno 60 miliona eura.
- 5 miliona eura u budžetu Vlade CG za podršku djelimičnog finansiranja socijalnog programa
- 75,2 mil. eura dug KAP-a prema Vladi CG po Aneksu 12. KPU;
- 6,1 mil. eura dug po osnovu poravnanja za utrošenu električnu energiju br. 02-8819 i 02-9898;

Otpis potraživanja - Zahtjev za naplatu Fonda za razvoj Crne Gore za kredite koje je KAP dobio prije privatizacije u iznosu 4.623.396,85 eura će biti odbačen od strane Fonda za razvoj nakon potpisivanja Ugovora o poravnanju.

Preuzimanje KAP-ovog duga od 1.512.301,37 miliona eura prema doo Montenegro Bonusu Cetinje, po osnovu carina i carinskih dadžbina sa kamatom u iznosu od 6%.

Odlaganje obaveza po osnovu poreza i doprinosa na zarade za 2009. godinu u iznosu od 8,8 mil. eura sa periodom izmirenja 01.01.2010. do 31.01.2012. god.

Ukupna visina državne pomoći, izračunata po metodologije EU, iznosila je 184.855.392,85 eura.

*Garancije su iznosile 23.827.976,00 €; ekvivalent subvencije za garanciju i kredit obračunat je po formuli koja se koristi u Evropskoj uniji<sup>2</sup>, a koja je implementirana u nacionalno zakonodavstvo kroz član 8 Zakona i član 4 Uredbe.*

Obzirom da KAP nije platio svoje obaveze po kreditima pokrivenim državnim garancijama, DB je od Vlade Crne Gore tražila automatsku isplatu obaveza po navedenom kreditu, sa pripadajućim kamatama i penalima.

***Ukupan iznos kredita kod DB bio je 22.000.000, 00 eura. Element pomoći (ekvivalent subvencije) za ovaj kredit iznosio je 3.883.007,57 eura. Ukupno plaćeni iznos (trošak isplaćene garancije) DB od strane Vlade Crne Gore je iznosio 23.427.740,18 eura.***

## OCJENA

U skladu sa članom 2 Zakona, državna pomoć su rashodi, umanjeni prihodi ili umanjenje imovine države, odnosno opštine, kojom se narušava ili može narušiti slobodna konkurencija na tržištu i koja može uticati na trgovinu između Crne Gore i Evropske Zajednice ili države članice Centralno-evropskog ugovora o slobodnoj trgovini (CEFTA), dovođenjem u povoljniji tržišni položaj određenih privrednih subjekata, proizvoda ili usluga.

Kumulativno, 4 su kriterijuma državne pomoći:<sup>3</sup>

- Ekonomska prednost korisniku
- Data kroz budžet države
- Selektivna
- Ima uticaja na trgovinu na zajedničkom tržištu i može narušiti konkurenciju u EU.

U navedenom slučaju, jasno je da je isplaćena pomoć *ekonomska prednost* jednom preduzeću, odnosno KAP-u, koju isto ne bilo dobilo u normalnim okolnostima poslovanja.

Pomoć je *data iz budžeta države* jer su troškovi garancije plaćeni iz državnog budžeta.

Troškovi garancije sa pripadajućim kamatama i penalima isplaćeni su za račun jednog preduzeća, odnosno KAP-a i kao takva je *selektivna* jer utiče na tržišni odnos između navedenog preduzeća i drugih preduzeća na tržištu.

Isplaćena *pomoć ne može značajnije narušiti konkurenciju* obzirom da je učešće KAP-a na svjetskom tržištu 0,17%.

---

<sup>2</sup> Obavještenje Komisije o primjeni članova 87 i 88 Ugovora o osnivanju EZ na državnu pomoć u obliku garancija (2008/C 155/02)

<sup>3</sup> Član 107 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije

## ZAKONITOST POMOĆI

Davalac državne pomoći je, u skladu sa članom 16 Zakona, dužan da, prije dodjele državne pomoći, podnese prijavu državne pomoći Komisiji.

Pomoć dodijeljena u suprotnosti sa ovom odredbom jeste nezakonita pomoć.<sup>4</sup>

## NOVA POMOĆ, POSTOJEĆA POMOĆ

U skladu sa članom 3 stav 6 Zakona, postojeća državna pomoć je individualna državna pomoć ili šema državne pomoći koja je stupila na snagu prije 1.januara 2008. godine, odnosno prije stupanja na snagu Privremenog sporazuma o trgovini i srodnim pitanjima između Evropske zajednice, s jedne strane, i Crne Gore, s druge strane.

Uredbom Vijeća (EK) br 659/1999 od 22.marta 1999.godine kojom se utvrđuju detaljna pravila primjene člana 93 Ugovora o Evropskoj zajednici<sup>5</sup> članom 1(b)(ii) definicija postojeće pomoći data je šire i glasi „odobrena pomoć, odnosno i šema i individualna pomoć odobrena od strane Komisije ili Vijeća“

Istom Uredbom definisana je nova pomoć: „nova pomoć podrazumijeva svu pomoć, odnosno i šemu i individualnu pomoć, koja nije postojeća pomoć, uključujući i izmjene postojeće pomoći“.

Obzirom da je navedena pomoć u obliku garancije već bila predmet ocjene Komisije, aktiviranje garancije predstavlja „izmjenu postojeće pomoći“ pa se shodno navedenom tretira kao nova državna pomoć.

Imajući u vidu navedeno odlučeno je kao u dispozitivu rješenja.

**PRAVNA POUKA:** Ovo Rješenje je konačno u upravnom postupku i protiv njega nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor tužbom kod Upravnog suda u roku od 30 dana od dana prijema rješenja.

PREDSJEDNIK KOMISIJE,  
Mitar Bajčeta

Dostavljeno:

- Ministarstvu ekonomije
- Ministarstvu finansija
- Komisiji za kontrolu državne pomoći
- a/a

---

<sup>4</sup> Uredba Vijeća (EK) br 659/1999 od 22.marta 1999.godine kojom se utvrđuju detaljna pravila primjene člana 93 Ugovora o Evropskoj zajednici<sup>4</sup> član 1(f)

<sup>5</sup> Potvrđeni i objavljeni međunarodni ugovori i opšteprihvaćena pravila međunarodnog prava, shodno odredbama člana 9 Ustava Crne Gore pridruživanju ("Službeni list CG", broj 1/07), sastavni su dio unutrašnjeg pravnog poretka, imaju primat nad domaćim zakonodavstvom i neposredno se primjenjuju kada odnose uređuju drugačije od unutrašnjeg zakonodavstva

